

Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken

JAARVERSLAG 2019

1. Instelling en taak van de CAVV

De Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) adviseert als onafhankelijk adviesorgaan de regering en de beide kamers van de Staten-Generaal op verzoek of op eigen initiatief over juridische vraagstukken waarin de uitleg van het internationaal recht en de ontwikkeling van dat recht centraal staan. De Commissie bestaat onder de huidige benaming sinds 1920. Als gevolg van de reorganisatie van het stelsel van adviescolleges, die haar beslag kreeg in de Kaderwet adviescolleges, werd de CAVV per 1 januari 1998 bij wet ingesteld.

2. De CAVV in 2019

De CAVV kwam in 2019 vijf maal plenair bijeen en bracht twee adviezen uit.

2.1. Advies over de voorlopige toepassing van verdragen

Op 9 april 2019 werd een adviesaanvraag van de minister van Buitenlandse Zaken ontvangen over de door de International Law Commission (ILC) van de VN in 2018 aangenomen ontwerpleidraad over de voorlopige toepassing van verdragen. Het ontwerpadvies (nummer 33) is opgesteld door Dr. Den Dekker en na schriftelijke rondes door de CAVV vastgesteld op 20 mei 2019. In algemene zin vindt de CAVV de ontwerprichtlijnen een nuttig hulpmiddel bij de toepassing van het bestaande internationale recht inzake de voorlopige toepassing van verdragen. Van de ontwerprichtlijnen kan een harmoniserende werking uitgaan door het gebruik van consequente en consistente terminologie. De in de ontwerprichtlijnen nagestreefde grote flexibiliteit maakt dat de mate van bruikbaarheid voor concrete toepassing in de praktijk mogelijk niet bij elk van de ontwerp-richtlijnen groot is. De opgenomen kernverplichtingen – voorlopige toepassing betekent toepassing alsof het verdrag in werking is getreden en er is een rechtsgrond nodig voor de opschorting of beëindiging van de voorlopige toepassing – zijn voldoende duidelijk en robuust om navolging in de praktijk te krijgen van Staten.

Op 1 november 2019 werd de Kabinetsreactie op advies nr. 33 aangeboden aan de Tweede Kamer (TK, vergaderjaar 2019–2020, 35 300 V, nr. 9). Het Kabinet beschouwt de ontwerprichtlijnen als praktisch instrument dat behulpzaam kan zijn bij de toepassing van het instrument van voorlopige toepassing door staten, internationale organisaties en andere gebruikers. Het kabinet kan zich in algemene zin vinden in de typering van de ontwerprichtlijnen door de CAVV.

2.2. Advies over de bescherming van de atmosfeer

De CAVV heeft geadviseerd over de ontwerprichtlijnen van de ILC betreffende de bescherming van de atmosfeer (advies nr. 34). Het ontwerpadvies is opgesteld door Prof. Lammers en na schriftelijke rondes door de CAVV vastgesteld op 14 juni 2019. Het advies behelst een kort commentaar op de ontwerprichtlijnen, met inbegrip van de juridische en politieke context en een evaluatie van de richtlijnen. In het verleden zijn regelingen tot stand gekomen voor deelaspecten van de atmosfeer, zoals grensoverschrijdende luchtverontreiniging, de afbraak van de ozonlaag en de verandering van het klimaat. Tot op heden is er geen regeling tot stand gekomen waarin de atmosfeer als ‘a single global unit’ is behandeld. De ILC beoogde met de ontwerprichtlijnen door middel van progressieve ontwikkeling van het internationale recht en zijn codificatie de internationale gemeenschap bij te staan bij de behandeling van cruciale vraagstukken betreffende de grensoverschrijdende en mondiale bescherming van de atmosfeer. De CAVV merkt in haar evaluatie op dat de ILC erg terughoudend te werk is gegaan en zichzelf een aantal beperkingen heeft opgelegd.

Op 28 oktober 2019 werd de Kabinetsreactie op advies nr. 34 aangeboden aan de Tweede Kamer (TK, vergaderjaar 2019–2020, 31 793, nr. 190). Het Kabinet heeft in tegenstelling tot de CAVV begrip voor de beperkingen. Het Kabinet is het eens met de CAVV dat de erkenning van de bescherming van de atmosfeer als ‘a pressing concern of the international community as a whole’ in plaats van als ‘common concern of mankind’ verwarring scheidt.

2.3. Nieuwe adviestrajecten in 2019

In 2019 heeft de CAVV een begin gemaakt met drie adviestrajecten.

- Toetsingskader niet-letale steun gezamenlijk advies met AIV
- Bescherming van het milieu in relatie tot gewapende conflicten
- Dwingende normen van internationaal recht.

Prof. dr. L.J. van den Herik heeft op 18 april 2019 namens de CAVV gesproken met de Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken over de adviesaanvraag van de Tweede Kamer over niet-letale steun.

3. Samenstelling

De leden van de CAVV worden op basis van hun deskundigheid op het gebied van het internationaal recht op voorstel van de minister van Buitenlandse Zaken benoemd bij Koninklijk Besluit.

De CAVV heeft per 1 februari 2019 afscheid genomen van prof. dr. N.M.C.P. Jägers en dr. A.G. Oude Elferink vanwege het einde van hun benoemingstermijn. Op 10 april 2019 heeft de CAVV afscheid genomen van de voorzitter prof. dr. R.A. Wessel. De CAVV dankt hen voor hun gewaardeerde inbreng de afgelopen jaren.

De leden hebben prof. dr. L.J. van den Herik unaniem aangewezen als de nieuwe voorzitter en dr. C.M. Brölmann als de vice-voorzitter. Verder zijn de volgende drie commissieleden aangetreden per 1 april 2019:

- mr. dr. R. van Alebeek
- dr. B. van Ginkel, LL.M.

- Prof. C. Ryngaert

In het verslagjaar voerden mr. F. Arichi en mr. V.J. de Graaf LLM het secretariaat.

4. Financiën

Het budget van de CAVV is ondergebracht bij de begroting van de Directie Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De vergoedingen van de voorzitter en de overige leden zijn binnen het wettelijk kader vastgesteld bij ministerieel besluit. Zij ontvangen een wettelijk vastgesteld bedrag per bijgewoone vergadering/bijeenkomst en de reiskosten. De totale uitgaven in 2019 kwamen uit op €7.867,48 . Dit bedrag omvat niet de kosten verbonden aan de inzet van de twee secretarissen, die het werk voor de CAVV verrichten als onderdeel van hun functie bij de afdeling Internationaal Recht van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

11 juni 2020
